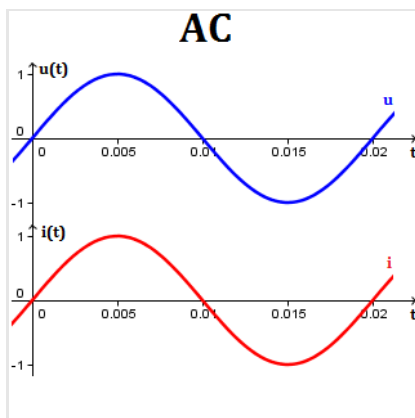

AC

VEKSELSPENDINGENS

VÆRDIER

- Frekvens
- Middelværdi & peak værdi (max)
- Effektiv værdi (RMS)

- Mere om effektiv værdi!

KELD DÝRMOSE

AAMS

Aarhus Maskinmesterskole
Aarhus School of Marine and Technical Engineering

AC Vekselspændingens værdier

Frekvens:

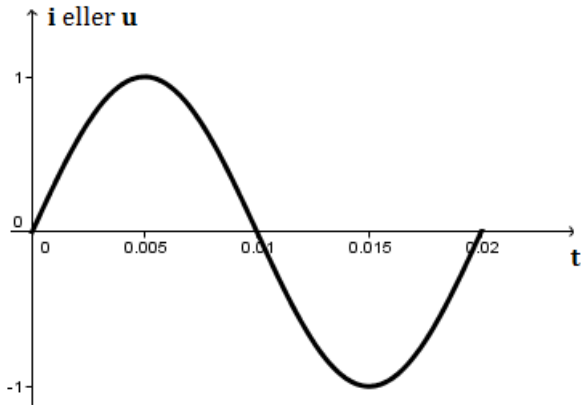
Frekvensen (f) af et system er antallet af svingninger eller rotationer pr. sekund:

AC Vekselspændingens værdier

Frekvens:

Frekvensen (f) af et system er antallet af svingninger eller rotationer pr. sekund:

$$f \quad \left[\frac{1}{s} \right] = [s^{-1}] = [Hz]$$

AC Vekselspændingens værdier

Frekvens:

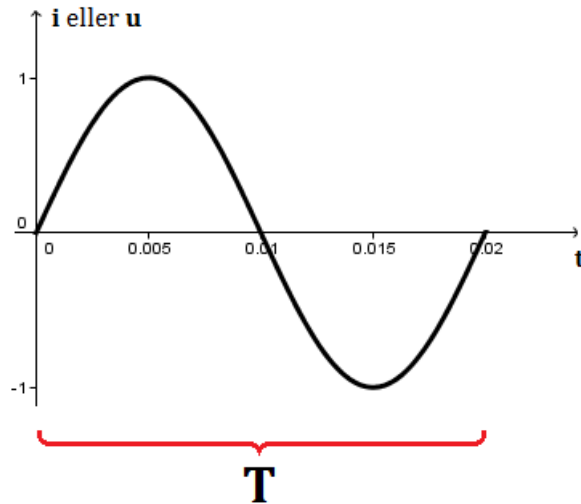
Frekvensen (f) af et system er antallet af svingninger eller rotationer pr. sekund:

$$f \left[\frac{1}{s} \right] = [s^{-1}] = [Hz]$$

Frekvensen kan bestemmes som:

- $1 / \text{periodetiden } (T)$

$$f = \frac{1}{T} = \frac{1}{0,02 \text{ s}} = 50 \text{ Hz}$$

AC Vekselspændingens værdier

Frekvens:

Frekvensen (f) af et system er antallet af svingninger eller rotationer pr. sekund:

$$f \left[\frac{1}{s} \right] = [s^{-1}] = [Hz]$$

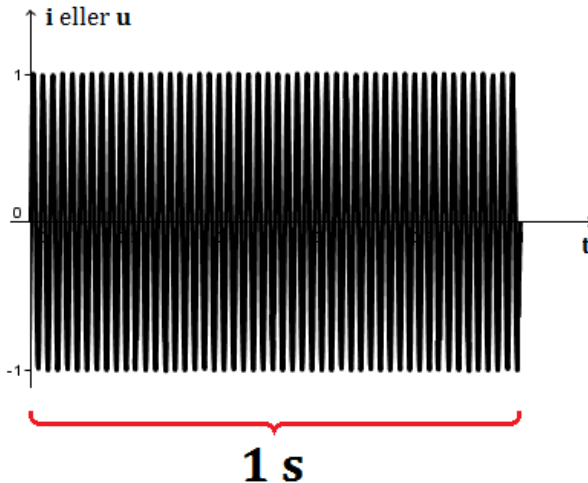
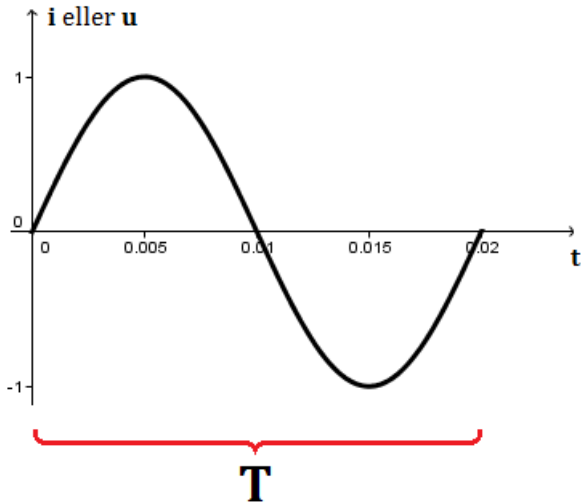
Frekvensen kan bestemmes som enten:

- $1 / \text{periodetiden } (T)$

$$f = \frac{1}{T} = \frac{1}{0,02 \text{ s}} = 50 \text{ Hz}$$

- eller antal rotationer /sekund

$$f = \frac{n}{t} = \frac{50}{1 \text{ s}} = 50 \text{ Hz}$$

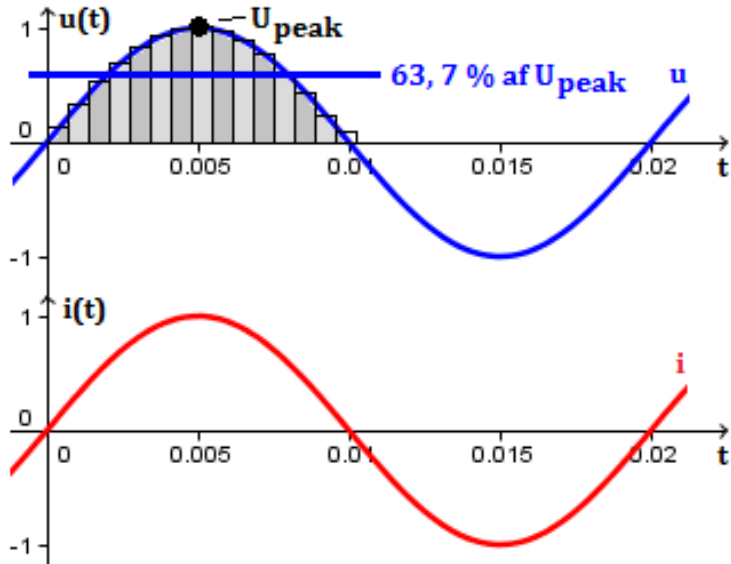
AC Vekselspændingens værdier

Middelværdi & peakværdi:

Uanset om der tales om strøm eller spænding, så er middelværdien den gennemsnitlige værdi af arealer i en halvperiode
(for hel periode bliver middelværdien jo 0!)

AC Vekselspændingens værdier

Middelværdi & peakværdi:

Uanset om der tales om strøm eller spænding, så er middelværdien den gennemsnitlige værdi af arealer i en halvperiode
(for hel periode bliver middelværdien jo 0!)

AC Vekselspændingens værdier

Middelværdi & peakværdi:

Uanset om der tales om strøm eller spænding, så er middelværdien den gennemsnitlige værdi af arealer i en halvperiode
(for hel periode bliver middelværdien jo 0!)

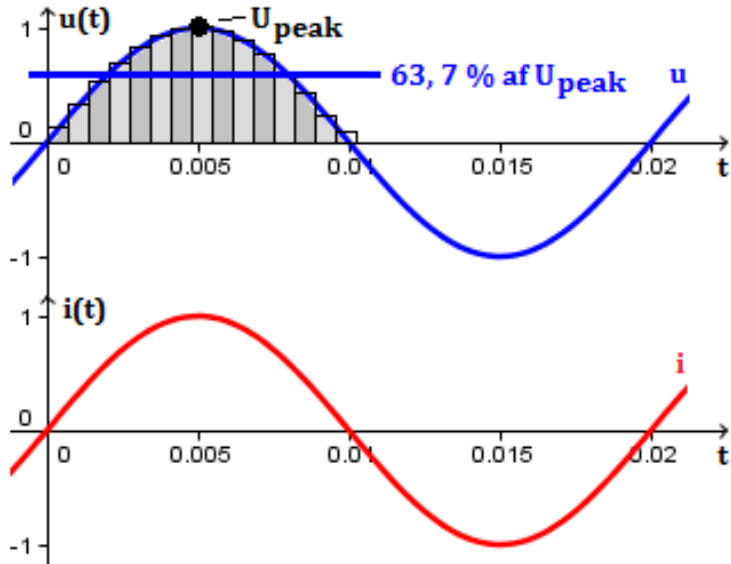
Matematisk (forkortet):

$$U_{mid} = \frac{U_{peak}}{\pi} \int_0^{T/2} \sin(\alpha) d\alpha \quad \Leftrightarrow$$

$$U_{mid} = \frac{U_{peak}}{\pi} [-\cos(\alpha)]_0^{T/2} \quad \Leftrightarrow$$

$$U_{mid} = \frac{U_{peak}}{\pi} \cdot 2 \quad \Leftrightarrow$$

$$U_{mid} = U_{peak} \cdot 0,637$$

AC Vekselspændingens værdier

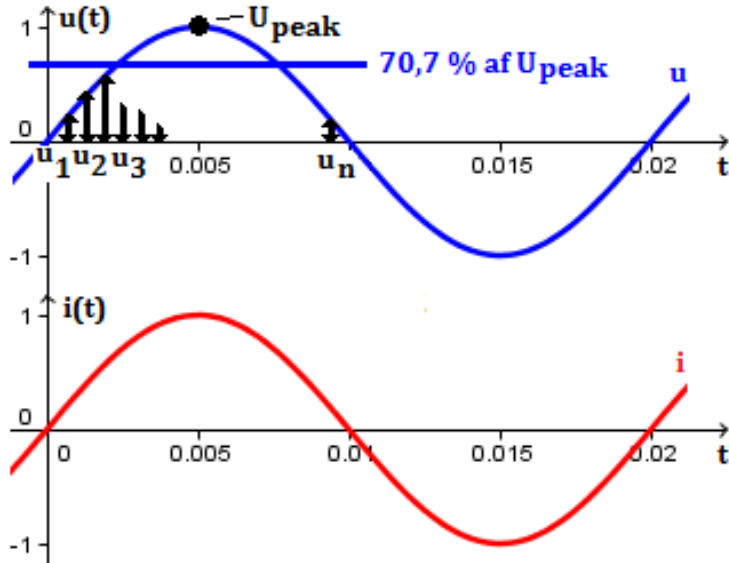
Effektiv værdi (RMS):

Den matematiske sammenhæng er igen helt ens uanset om der tales om strøm eller spænding, men det er nemmest at forklare effektivværdien med en strømbetragtning, da størrelsen af en AC strøms effektiv værdi, er:

den AC strømstyrke som vil afsætte samme effekt i en belastning, som en DC strøm ville.

AC Vekselspændingens værdier

Effektiv værdi (RMS):

Den matematiske sammenhæng er igen helt ens uanset om der tales om strøm eller spænding, men det er nemmest at forklare effektivværdien med en strømbetragtning, da størrelsen af en AC strøms effektiv værdi, er:

den AC strømstyrke som vil afsætte samme effekt i en belastning, som en DC strøm ville.

En AC strøm med en peakværdi på 10 A vil altså afsætte samme effekt i en resistans, som en DC strøm på 7,07 A

AC Vekselspændingens værdier

Effektiv værdi (RMS):

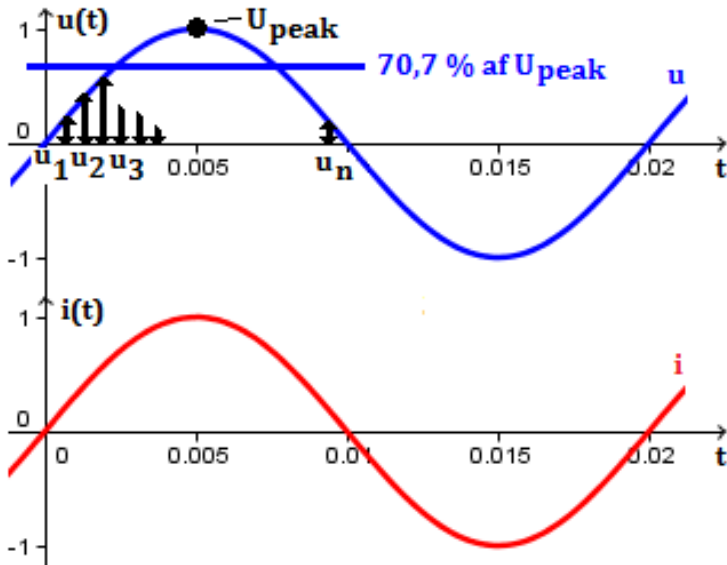
Den matematiske sammenhæng er igen helt ens uanset om der tales om strøm eller spænding, men det er nemmest at forklare effektivværdien med en strømbetragtning, da størrelsen af en AC strøms effektiv værdi, er:

den AC strømstyrke som vil afsætte samme effekt i en belastning, som en DC strøm ville.

Matematisk (den simple betragtning):

$$U_{eff} = \sqrt{\frac{u_1^2 + u_2^2 + u_3^2 \dots u_n^2}{n}} \Leftrightarrow$$

$$U_{eff} = \frac{U_{peak}}{\sqrt{2}}$$

RMS betyder:

Root Mean Square

Mere om effektivværdi

Udledningen:

$$U_{RMS} = \sqrt{\frac{u_1^2 + u_2^2 + u_3^2 + u_4^2 \dots u_n^2}{n}}$$

Man kan måske sige at ovenstående er en simpel måde at betragte sammenhængen matematisk, og den synes at antyde at der må indgå integralregning i beregningen af effektivværdien. En sinuskurve kan matematisk beskrives ved følgende funktion:

$$u(t) = U_{max} \cdot \sin(\omega \cdot t)$$

$$u(t) = U_{max} \cdot \sin(2 \cdot \pi \cdot f \cdot t)$$

Da frekvensen er lig med $1/T$, kan ligningen også skrives som:

$$u(t) = U_{max} \cdot \sin\left(\frac{2 \cdot \pi}{T} \cdot t\right)$$

eller den kan beskrives ved en cosinusfunktion:

$$u(t) = U_{max} \cdot \cos\left(\frac{2 \cdot \pi}{T} \cdot t\right)$$

Mere om effektivværdi

Udledningen:

Effektivværdien af spændingen (RMS) kan nu beregnes af:

$$U_{RMS} = \sqrt{\frac{1}{T} \cdot \int_0^T U_{peak}^2 \cos^2(\omega t) dt}$$

når der integreres igennem til periodetiden T (0 – 360 °), får man følgende udtryk:

$$U_{RMS} = \sqrt{\frac{U_{peak}^2}{2T} \cdot \left[t + \frac{1}{2\omega} \sin(2\omega t) \right]_0^T}$$

som man jo kan løse med som den er med almindelig matematik:

$$U_{RMS} = \sqrt{\frac{U_{peak}^2}{2T} \cdot \left(\left[T + \frac{1}{2\omega} \sin(2\omega T) \right]^T - \left[0 + \frac{1}{2\omega} \sin(2\omega 0) \right]^0 \right)}$$

eller nemmere; reducere udtrykket, ved division med $2\pi/T$ til:

$$U_{RMS} = U_{eff} = U_{peak} \cdot \frac{1}{\sqrt{2}}$$

Mere om effektivværdi

Eksempel på anvendelse af spændingsfunktion:

Ved en 50 Hz netspænding på 400 V, ville man således eksempelvis få følgende øjebliksværdi efter 3 ms:

$$u(t) = U_{max} \cdot \sin(2 \cdot \pi \cdot f \cdot t) \quad \Rightarrow$$

$$u(0,003) = 326,6 \cdot \sin(2 \cdot \pi \cdot 50 \cdot 0,003) \quad \Leftrightarrow$$

$$u(0,003) = 326,6 \cdot \sin(2 \cdot \pi \cdot 0,15) \quad \Leftrightarrow$$

$$\mathbf{u(0,003) = 326,6 \cdot \sin(0,9425) = 264,2 V}$$

(husk lommeregner i radianer!)

Uddybende forklaring. En drejet omgang er 2π radianer, og efter 3 ms har sinuskurven altså drejet en vinkel på 15 % af en omgang på 2π , hvilket er de 0,9425 radianer (se tegning næste side hvor eksempel er illustreret)

Mere om effektivværdi

Eksempel på anvendelse af spændingsfunktion:

